

Ройко О.О., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Пильгун Н.В., к.ю.н., доцент

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА МІСЯЦЬ

XX століття – ера космічних досліджень, так часто називають цей період різні науковці. Її початок – це запуск 4 жовтня 1957 року Радянським Союзом першого штучного супутника Землі. Після цього почалося багато досліджень, результатом яких став політ у космос першої людини Юрія Гагаріна. Відбувся цей політ 12 квітня 1961 року. Наступна знакова подія для космонавтики – це висадка першої людини на Місяць. 16 липня 1969 року на Місяць стартував космічний корабель «Аполлон 11» під командуванням Ніла Армстронга. 21 липня 1969 р. Ніл Армстронг ступив на Місяць, сказавши таку фразу «Це маленький крок для однієї людини і великий стрибок для всього людства» («That's one small step for a man, one giant leap for mankind»). Це дало поштовх для нових космічних досліджень, якими скористалися дві на той час єдині космічні держави – США та СРСР [1].

З початком космічної гонки між СРСР і США, як СРСР, так і США, виникла реальна загроза військового використання космічного простору. Аби уникнути цієї загрози у 1967 р. в Юридичному підкомітеті ООН з питань мирного використання космічного простору було підготовлено проект Договору про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць і інші небесні тіла. Цей договір закріпив дві основні норми цієї діяльності, а саме:

1) космічний простір і небесні тіла відкриті для дослідження і використання всіма державами на основі рівності і згідно з міжнародним правом;

2) космічний простір і небесні тіла не підлягають національному привласненню ні шляхом проголошення на них суверенітету, ні шляхом використання або окупації, ні будь-якими іншими засобами (Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла 27.01.1967). Проте у кінці XX століття ці норми почали порушуватися, зокрема йдеться про продаж ділянок на Місяці.

Розглянемо історію виникнення цього явища. У 1980 році громадянин США Денніс Хоуп задекларував і подав заявку на реєстрацію в судовому порядку права власності на Місяць та інші планети Сонячної системи. Після цього він надіслав повідомлення до ООН, а також адміністрації США, Китаю, СРСР, Канади та інших країн. Юридичне підґрунтя таких притязань спершу пов'язувалось з Законом США Homestead Act, підписаним Президентом Авраамом Лінкольном 20 травня 1862 р., який регламентував колонізацію безхазяйних територій. Даний Закон дозволяв американським громадянам, які ніколи зі зброєю не виступали проти Уряду США, привласнювати території за межами 13 перших американських колоній. Процес відповідної окупації включав 3 стадії: 1) первинно-юридичну: декларування своїх «зазіхань» на відповідні землі; 2) фактичну: протягом 5 років після декларування – освоєння відповідної території: будівництво будинку, влаштування колодязя, оброблення принаймні 10 акрів землі і оселення на ній; 3) завершально-юридичну: отримання титулу на право власності (з моменту окупації). Зрозуміло, що всі ці небесні тіла, хоча формально, але знаходилися за межами первинних амереканських колоній. Зважаючи на ці обставини, Д. Хоуп уважно перечитав, оформив і подав у департамент усі документи, які працюють з такими питаннями. Після чого повідомив, що в повній відповідності з міжнародними законами, бере у власність Місяць та інші планети Сонячної системи [2].

У 1999 р. він створює Товариство Місячної Республіки для акумулювання грошових коштів для польоту на Місяць. Д. Хоуп почав продавати ділянки, спершу – на Місяці, трохи згодом – на Марсі, Венері, та на супутнику Юпітера – Іо. Представництва «Місячного посольства» були відкриті у Великій Британії, Німеччині, Японії, Канаді, Угорщині, Ізраїлі, Росії, нарешті – в Україні. На сьогодні «продано» близько 3 млн. ділянок, кожна розміром в 1 акр (0,4 га). Серед т.з. «власників» фігурує чимало знаменитих людей, в т.ч. президенти держав, відомі політики, державні діячі, бізнесмени, кінозірки та ін.

«Купуючи» ділянку на Місяці, «покупець» одержує карту місячної поверхні, отриману з супутника США; Місячну конституцію; імітацію документу на право власності на певну ділянку з її позначенням «на місячній місцевості». За додаткову плату до цього пакету можна додати глобус Місяця, паспорт громадянина Місяця чи паспорт дослідника космічного простору, сувенірну банкноту в 100 місячних доларів тощо.

Ділянка на Землі – це модна тенденція за останні роки. Здається, що ця справа приносить задоволення обом сторонам. Але є у цьому і зворотна сторона, адже створюється небезпечний прецедент явної неповаги до міжнародного права і порушення його норм, і перш за, все Концепції загальної спадщини людства.

Література

1. Місячна змова. News. Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-49000126> (Дата перегляду: 9.10.2019).
2. Денніс Хоуп. People. URL: https://www.people.ru/dertake/realtor/dennis_hope/. (Дата перегляду: 9.10.2019).

УДК 629.7: 629.02 (477) (043.2)

Савліва Н.О., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

ІГОР СІКОРСЬКИЙ – ВИДАТНИЙ ВІТЧИЗНЯНИЙ АВІАКОНСТРУКТОР

Ігор Сікорський – американський авіаконструктор, творець першого у світі гелікоптера, наш співвітчизник, який народився 25 травня 1889 року в Києві. Видатний фахівець з дитинства мріяв конструювати літаки.

У 1906 році він вступив до Київського політехнічного інституту (КПІ), заснованого за зразком паризької Еколь Політекнік, вищої технічної школи нового типу. У 1905-1906 рр. при механічному відділенні КПІ організували повітроплавну секцію з відділами аеропланів, гелікоптерів, орнітоптерів і двигунів, що стала головним науково-дослідним і конструкторським осередком авіації в Російській імперії. І. Сікорський приєднався до гуртка повітроплавання.

Влітку 1908 р. студент Сікорський приступив до розробки та спорудження свого першого гелікоптера. Але перший вертоліт не зміг здійснитися в повітря у зв'язку з відсутністю необхідного двигуна. Молодий конструктор продовжував наполегливо працювати. Разом із колегою-студентом Ф. Билінкіним Сікорський очолив колектив одностудентів-ентузіастів, які організували авіамайстерню у двох ангарах. Результатом спільної творчості Ф. Билінкіна, І. Сікорського та В. Іордана стали літаки БіС-1 і БіС-2 та аеросани. Крім того, тут